

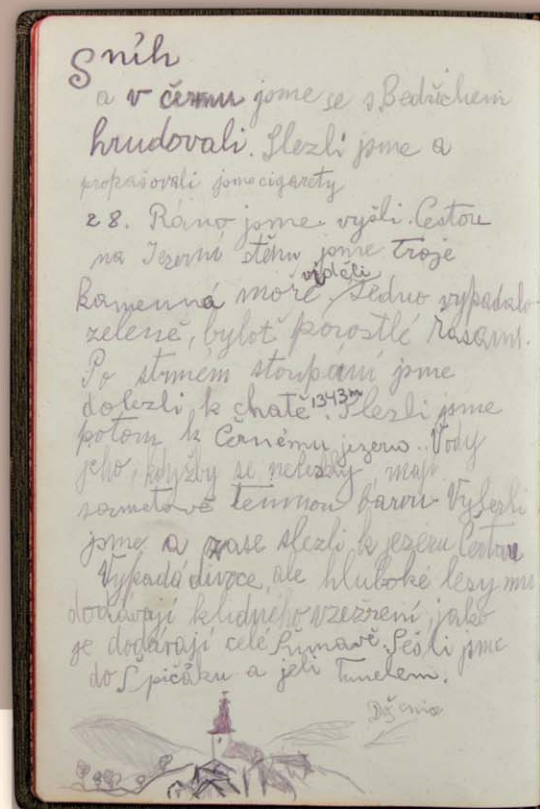
Karel VI. ze Schwarzenbergu *Zastavil jsem Vltavu...2*

Archiválie jsou součástí archivních fondů Rodinný archiv Schwarzenbergů, Orlík nad Vltavou (SOA Třeboň) a Sběrka fotografií Český Krumlov (SOA Třeboň, pracoviště Český Krumlov).

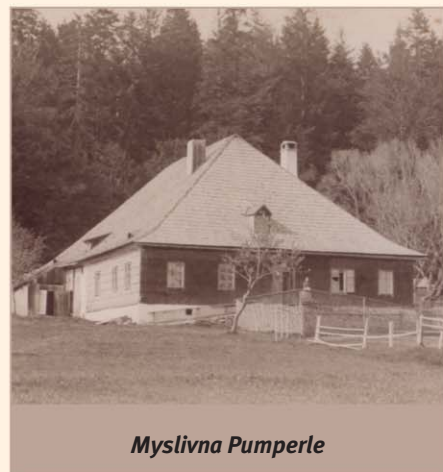
Část druhá

Dalšího rána nejprve posnídali v hostinci „U pstruha,“ kde byli pravděpodobně také ubytováni, a poté si to namířili k Prášilům. Cestou si v Neubrunnu (Nová Studnice) rozdělali ohniček a uvařili na něm čaj. V prášilské myslivně poobědvali a odpoledne se vydali k nedalekému Prášilskému jezeru, které si Karel vryl do paměti takto: „Je obklopeno lesy. V bahně,

do něž možno se zabořit, leží shnilé, ale suché vybělené dříví. Mezi bahno vybíhají skály, na něž jsem lezl. Také jsem lezl na balvany v lese na zpáteční cestě, na jednom byl mech 4 cm vysoký. Je zde půda pokryta brusinkami.“ V Prášilech se zdrželi i následující den. Nejprve zamířili do místní továrny na ruční papír a prohlédli si její provoz. V deníčku o tom můžeme číst: „Hadry se vaří, pak se rozřežou a kaše nateče do velké kádě, nejdřív ale se procedí a tím zbaví

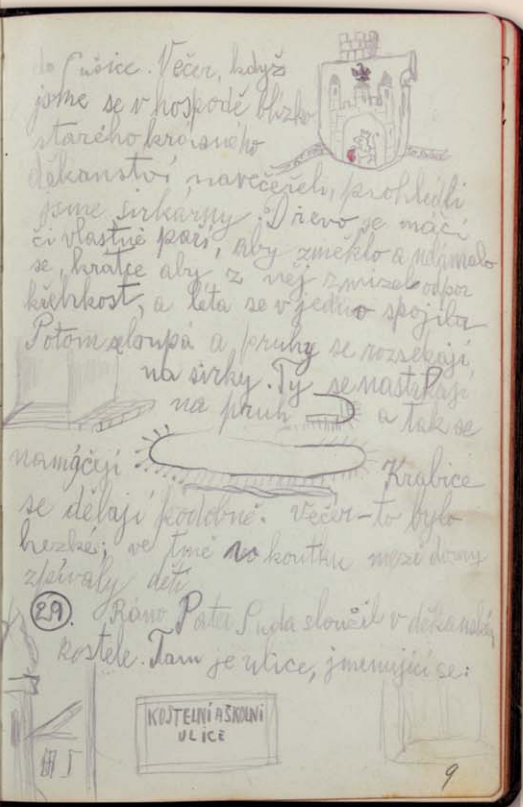

Stránky zápisníku Karla VI.

Myslivna Pumperle

uzlů. Z kádě se kaše vezme na síto a vlákna zůstanou nahoře. Vrstva vláken se položí mezi plst a vylisuje se. Potom se vysuší a ohladí. Mlýny takové jsou v republice jen dva. Vyrábí se tam hlavně filtrovací papír, umělecký a trochu dopisového a listinového.“ Turisté si neopomněli prohlédnout místní kostel sv. Prokopa a poté se vydali k jezeru Laka. „Dostí mělké“ pleso v chlapci vzbudilo podezření, že „by i mohlo býti umělé,“ protože „je omezeno hrází.“

Cestou k němu si Karel všiml „boučku od myši ohryzaného“ a na cestě ležícího kamene, který mu tvarem připomínal rybu. Cílem cesty byla toho dne Železná Ruda, která Karlovi jistě utkvěla na dlouho v paměti, neboť právě tam spal poprvé v životě v hotelu. Poté, co ráno 27. června páter Suda obstaral potřebné „Bewilligung“ neboli povolení ke vstupu do Bavor, turisté překročili hranice a mířili „pěknou cestou k Javorskému jezeru.“ Oddech si dopřáli v jakési bavorské hospodě, kde Karlovu pozornost upoutaly na stěně visící „špásovné lovecké výjevy.“ Čekání na objednané polední jídlo bylo zřejmě nekonečné a Karel ho v deníčku také náležitě okomentoval: „čekal jsem fuj dlouho na řízek.“ Strmou a kamenitou cestou skupinka vystoupala až na vrchol Javoru, odkud byla toho dne vyhlídka na „Boubín, Svatobor Sušický, snad Alpy a Dunajské údolí.“ Jak se dozvídáme z deníkového záznamu, ještě 27. června 1923 ležely na vrcholu Javoru zbytky sněhu, díky čemuž si Karel mohl poznamenat: „v červnu jsme se s Bedřichem hrudovali.“ Zápis v deníku je toho dne zakončen prostým, ale překvapivým sdělením: „Slezli jsme a propašovali jsme cigarety.“ Tento skutek sice nebyl příliš výcho-

vny, ale jen dokazuje, že aristokrat a dokonce i páter byli pouze lidmi z masa a kostí se všemi jejich slabostmi. Předposlední den šumavského putování skupinka vyrazila z Železné Rudy kolem tří kamenných moří k Jezerní stěně pnoucí se nad Černým jezerem. Po strmém stoupání do výšky 1343 metrů nad mořem dorazili k chatě a odtud sestupovali nejprve k Černému a potom i k Čertovu jezeru. Posledně jmenované udělalo na chlapce následující dojem: „Vypadá divoce, ale hluboké lesy mu dodávají klidného vzezření, jako je dodávají celé Šumavě.“ Z nedalekého Špičáku pokračovali v cestě vlakem do Sušice, kde si ještě téhož dne prohlédli místní továrnu na sirky. Do deníku si Karel ve zkratce poznamenal následující postup jejich výroby: „Dřevo se máčí či vlastně paří, aby změklo a nelámalo se, krátce aby z něj zmizela odbořivost, a léta se v jedno spojila. Potom se loupá a pruhy se rozsekají na sirky. Ty se nastrkají na pruh a tak se namáčejí. Krabice se dělají podobně.“ V pátek 29. června sloužil páter Suda v sušickém děkanském kostele sv. Václava ranní mši, po níž se turisté odebrali na vlakové nádraží, aby se ještě týž den vrátili domů na Orlík. Cestou měli z vlaku možnost shlédnout město Horažďovice, zříceniny hradu Rábí a rozvaliny Práchně, o nichž se Karel vyjádřil, že „tyto však musí vyplynouti z divákovy fantazie.“ Krátce se zastavili nejprve v Babíně na dobrý oběd a pak v Písku, kde si chlapci směli bez doprovodu vychovatele prohlédnout město.

Tolik tedy o jednom letním výletě, který se uskutečnil před bezmála devadesáti lety. Jak vidno, výletní cíle zmíněné v textu jsou i dnes mezi turisty velmi oblíbené. Co si ale změnilo. Laskavému čtenáři jistě neušlo, že německé názvy jednotlivých lokalit byly nahrazeny těmi ryze českými, ale to by byla jen ta nejmenší změna/ztráta. Co je daleko smutnější, to je skutečnost, že mnohé z uvedených objektů či lokalit už nemáme možnost spatřit na vlastní oči a musíme si tak vystačit se spoře dochovanými fotografiemi dokumentujícími jejich původní stav a se vzpomínkami jednotlivců, kteří to štěstí měli.

Schwarzenberský lovecký zámeček, resp. lovecká chata stojící od roku 1902 uprostřed boubínských lesů našťastí zničena nebyla. Poté, co byl v rámci první pozemkové reformy zmíněný lesní komplex převzat Státním pozemkovým úřadem, byla chata roku 1931 přenesena do Staré Obory u Hluboké nad Vltavou, kde ji můžeme obdivovat dodnes. Mnohé jiné objekty už

takové štěstí neměly. Nenávratně zmizela Bučina, Knížecí Pláně, továrna na ruční papír i s kostelem sv. Prokopa v Prášílech, chata nad Jezerní stěnou a další. O řadu let později k těm, jejichž život skončil, přibyla i sklárna v Lenoře a sušická továrna Solo.

V případě smrku „Wunderfichte“ v boubínském pralesu jsou Karlovy deníkové zápisky poněkud zavádějící, protože onen „záračný“ smrk byl v polesí Zátoň skácen už v roce 1865 spolu s tzv. Chadtovým smrkem pro okresní výstavu ve Vimperku. Byl 60 metrů vysoký a jeho stáří se odhadovalo na 422 let (dle údajů uvedených ve čtvrtletníku Správy NP a CHKO Šumava, zima 2009, s. 5). Karel tehdy zřejmě viděl jiného z boubínských velikánů. Mohl jím být i tzv. Král smrků, k němuž vedla před oplocením pralesa turistická stezka. Ovšem ani ten dnes v pralese nespátříme. Padl v roce 1970 a tehdy se jeho stáří odhadovalo na 440 let.

Karel VI. již s chotí Antoinettou a dětmi

Závěrem je nutno dodat, že změna je život, i když ne vždy, jak bylo vidět z předchozích řádků, je změnou k lepšímu. Těšme se z toho, že se na šumavských stránkách zase pase zdravě vypadající dobytek, bují brusinčí a devětsil. Vždyť i obnova lesa se navzdory velmi vytrvalému zlatému broukovi, byť velmi pomalu, ale přesto daří. Navíc, ono „Bewilligung“ ke vstupu do Bavor už, chvála Bohu, nepotřebujeme a pašovat cigarety už zapotřebí také nemáme.

■ Mgr. Libuše Homerová
SOA Třeboň, pracoviště Č. Budějovice